

Conservatism and Social Responsibility: Emphasizing the Role of Macroeconomic Uncertainty

Saeed Pakdelan^{1*}, Jalal Azarberahman², Alireza Azarberahman³, Amir Monajjemi⁴

¹PhD in Accounting, University of Mazandaran and Assistant Professor, Department of Accounting, Shandiz Non-profit Higher Education Institute, Mashhad, Iran.

²PhD in Accounting, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

³PhD student in Accounting, Mazandaran University and a member of the Faculty of Accounting, Shandiz Non-Profit Higher Education Institute, Mashhad, Iran.

⁴Master of Accounting, non-profit institute of higher education, Shandiz, Mashhad, Iran.

ARTICLE INFO

Article Type:

Original Research

Received: 08.20.2022

Revised: 05.03.2023

Accepted: 05.28.2023

Keyword:

Fulfilling Social Responsibility
Conservatism
Macroeconomic Uncertainty
Financial Reporting
Information Asymmetry

*Corresponding Author:

Saeed Pakdelan

Email:

saeedpakdelan@yahoo.com

ABSTRACT

Fulfilling the social responsibility of companies is a type of response to the expectations of the society in which they operate. Based on this, although there are limitations in the resources available to managers, managers have the duty of thinking about the general interests of society. The main purpose of this research was to investigate the effect of accounting conservatism on social responsibility. To advance the purpose of the present research, 117 listed companies were selected for the years 2014 to 2020 using the screening method. To measure the social responsibility variable, the economic, legal, ethical and socio-environmental dimensions were used based on the principal component analysis (PCA) method. In addition, correlation and multivariate regression methods were used to test the research hypotheses. The results of the research showed that with the improvement of the level of social responsibility, the level of accounting conservatism will increase. The results also indicated that macroeconomic uncertainty can have a significant negative effect on the relationship between social responsibility performance and accounting conservatism.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The issue of social responsibility has been raised since the early 1990s and increasingly involves companies with environmental issues. In this research, the extent of a company's commitment to financial stakeholders was investigated through participation in conservative reporting methods and the movement of companies towards fulfilling social responsibility, which shows responsibility and commitment to all shareholders. It also considered whether financial reporting can be effective in reducing agency costs and reducing information asymmetry between people inside and outside the organization and the company's social responsibility methods.

Various theories such as ethical and political theories or the theory of information integration support the maximization of the interests of all potential stakeholders, but concerning the disclosure of social responsibility, there are two important theories, namely stakeholders and shareholders. These theories support the interests of different stakeholders in business decisions, so that the goal of maximizing shareholders' wealth is not deviated by performing charitable activities. Anagnostopoulou et al. (2020) claim that companies committed to conservative reporting will be similarly committed to engaging in philanthropic activities. Therefore, from the point of view of accountability, they argue that there is a direct relationship between conservatism in financial reporting methods and social responsibility. On the other hand, the theory of shareholders does not accept this point of view and believes that managers having a fiduciary duty should act in line with the interests of shareholders and maximize their wealth. Therefore, it is expected that more self-interested managers will tend to social responsibility activities at the expense of owners to gain a greater reputation instead of accounting conservatism. With this argument, the question arises whether social responsibility methods can ensure the reputation of the managers and be a seal of approval for the continuation of the activities of the managers, even if there are losses to the capital providers. It also investigated whether macroeconomic uncertainty can affect the relationship between accounting conservatism and social responsibility commitment. It should be noted that the social responsibility performance which can guide companies in line with their commitment to accounting conservatism under favourable and unfavourable macroeconomic conditions has not been investigated thus far. Therefore, this study attempted to reduce this gap and contribute to the development of theoretical literature in this field.

Methodology

Considering that this research dealt with the analysis of the relationship between the data extracted from the financial statements of listed companies, it was of the correlation-descriptive research method. The present research was conducted within the framework of deductive-inductive reasoning. The current research used an Ex-post facto research design, that is, it was based on the analysis of past information. Based on the purpose, it was considered practical because the results of the research were used to improve the behaviours, methods, tools, devices, products, structures and patterns used in companies.

The statistical population of the research included all the companies listed on the Tehran Stock Exchange for the years 2014 to 2020. A screening method was used to select the sample in such a way that companies not meeting any of the following criteria were excluded from the society: during the research period, there was not a change in the financial period or their financial period did not lead to the end of the solar year; financial and investment institutions such as banks, insurance companies, investment funds and the like; companies that were out of the stock market during the research period or their information was not available. Finally, 117 companies were selected. Moreover, the variable of macroeconomics uncertainty was extracted from the website of the Central Bank of the Islamic Republic of Iran.

- **Hypothesis 1:** There is a significant positive relationship between accounting conservatism and social responsibility commitment.
- **Hypothesis 2:** Macroeconomic uncertainty affects the relationship between accounting conservatism and social responsibility commitment.

To test the research hypotheses, models (1) and (2) were used:

$$\begin{aligned}
 CSR_{i,t} = & \alpha + \alpha_1 CON_{i,t} + \alpha_2 ROA_{i,t} + \alpha_3 SIZE_{i,t} + \alpha_4 LEV_{i,t} + \alpha_5 SalesGrowth_{i,t} \\
 & + \alpha_6 Accruals_{i,t} + \alpha_7 ASize_{i,t} + \alpha_8 Age_{i,t} + \alpha_9 BODSIZE_{i,t} \\
 & + \alpha_{10} DUALITY_{i,t} + \alpha_{11} OUTBOD_{i,t} + \alpha_{12} INST_{i,t} + \varepsilon_{i,t}
 \end{aligned} \tag{1}$$

$$\begin{aligned}
 CSR_{i,t} = & \alpha + \alpha_1 CON_{i,t} + \alpha_2 UE_{i,t} + \alpha_3 (CON_{i,t} * UE_{i,t}) + \alpha_4 ROA_{i,t} + \alpha_5 SIZE_{i,t} \\
 & + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 SalesGrowth_{i,t} + \alpha_8 Accruals_{i,t} + \alpha_9 ASize_{i,t} \\
 & + \alpha_{10} Age_{i,t} + \alpha_{11} BODSIZE_{i,t} + \alpha_{12} DUALITY_{i,t} + \alpha_{13} OUTBOD_{i,t} \\
 & + \alpha_{14} INST_{i,t} + \varepsilon_{i,t}
 \end{aligned} \tag{2}$$

To measure the social responsibility variable, four economic, legal, ethical and socio-environmental dimensions were used based on the principal component analysis (PCA) method. In this way, the result of four dimensions was expressed as a main variable. To measure the macroeconomic uncertainty variable, the GARCH inflation rate output criterion was used. This measure can create a proxy for unpredictable macroeconomic changes.

Results and discussion

In this research, the inflation rate was used as an effective variable in calculating macroeconomic uncertainty. In GARCH's method, the stationary of the time series is very important. The Dickey-Fuller test was used to check significance. The results of this test are shown in Table (1).

Table 1. Dickey-Fuller test.

	Z statistic			
	Sig.	.01 level	.05 level	.1 level
Dickey-Fuller test	.0016	-3.769	-3.004	-2.642

By performing the Lagrange coefficient test, the existence of the ARCH effect on the time series was ensured. The following table shows the results of the Lagrange coefficient test to identify the effects of ARCH.

Table 2. The results of the Lagrange coefficient test to identify the effects of ARCH.

F-statistic	F-probability (1, 19)	Obs*R-squared	Chi-Square
10.12412	.0000	14.12654	.0000

Considering that the probability level of F and R-squared statistics was less than 5%, it can be concluded that the null hypothesis of the absence of ARCH effect is rejected and the opposite hypothesis is confirmed.

F-Limmer and Hausman tests were used to test data combinability and effectiveness. The results of these tests are shown in the table below.

Table 3. The results of F-Limmer and Hausman tests.

Model	Test	Statistic value	Prob.	result
1	<i>Cross-section F</i>	4.382796	.0000	Panel
	<i>Cross-section random</i>	118.689372	.0000	Fixed effect
2	<i>Cross-section F</i>	4.643074	.0000	Panel
	<i>Cross-section random</i>	77.555454	.0000	Fixed effect

The results of the regression test to test the research hypotheses are shown in Table (4).

Table 4. Results of the regression test.

Variable	Model 1		Model 2	
	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.
Accounting conservatism	2.0031	.0000	1.5076	.0000
Macroeconomics uncertainty	-	-	-2.0621	.039
Accounting conservatism* Macroeconomics uncertainty	-	-	-2.2915	.0402

The results showed that there is a significant positive relationship between accounting conservatism and social responsibility commitment. In other words, the level of accounting conservatism increases with increasing social responsibility.

Conclusion

The results of the first hypothesis test showed that the level of accounting conservatism increases as social responsibility increases. It can be concluded that managers act more conservatively in financial reporting, particularly with regard profit, to increase social responsibility and the possibility of future expenses in this connection. In this way, a company that has more social responsibility tries to reduce transaction costs and minimize conflicts with shareholders through conservatism in accounting.

The results of the second hypothesis showed that macroeconomic uncertainty has a significant negative effect on the relationship between social responsibility and accounting conservatism. The most important reason for this issue can be seen in the efforts of managers to hide the negative effects of the unstable economy to attract maximum investment.

محافظه‌کاری و ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی: با تأکید بر نقش عدم‌اطمینان اقتصاد کلان

سعید پاکدلان^{*۱}، جلال آذربراهمان^۲، علیرضا آذربراهمان^۳، امیر منجمی^۴

- ۱- دانش‌آموخته دکتری حسابداری دانشگاه مازندران و استادیار گروه حسابداری موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی شاندیز، مشهد، ایران.
- ۲- دانش‌آموخته دکتری حسابداری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
- ۳- دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه مازندران و عضو هیئت علمی گروه حسابداری موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی شاندیز، مشهد، ایران.
- ۴- کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی شاندیز، مشهد، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها به نوعی پاسخ‌گویی به انتظارات جامعه‌ای است که در آن فعالیت می‌کنند. بر این اساس، اگرچه در منابع در اختیار مدیران محدودیت وجود دارد ولی مدیران، وظیفه اندیشیدن به مصالح عمومی جامعه را نیز بر دوش دارند. هدف اصلی این پژوهش، بررسی تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی است. برای پیشبرد هدف پژوهش تعداد ۱۱۷ شرکت بورسی برای سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۹ به روش غربالگری انتخاب گردید. به‌منظور اندازه‌گیری متغیر ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی از چهار بُعد اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اجتماعی - محیطی بر اساس روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی (PCA) استفاده گردید. همچنین برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش‌های همبستگی و رگرسیون چندمتغیره بهره گرفته شد. نتایج پژوهش نشان داد که با بهبود سطح ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی، میزان محافظه‌کاری حسابداری افزایش خواهد یافت. همچنین نتایج بیانگر این موضوع است که عدم‌اطمینان اقتصاد کلان می‌تواند بر رابطه بین ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری اثر منفی معنادار داشته باشد.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۵/۲۹

بازنگری مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۱۳

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۷

کلید واژگان:

ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی
محافظه‌کاری
عدم‌اطمینان اقتصاد کلان
گزارشگری مالی
عدم‌تقارن اطلاعاتی

*نویسنده مسئول: سعید پاکدلان

پست الکترونیکی:

saeedpakdelan@yahoo.com

مقدمه

موضوع مسئولیت‌پذیری اجتماعی^۱ از اوایل دهه ۱۹۹۰ مطرح و به‌طور فزاینده‌ای شرکت‌ها را با مسائل زیست محیطی درگیر کرد (گانو و ژانگ، ۲۰۱۵).^۲ در این پژوهش، میزان تعهد شرکت به ذی‌نفعان مالی از طریق مشارکت در روش‌های گزارشگری محافظه‌کارانه و حرکت شرکت‌ها به سمت ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی که بیانگر مسئولیت و تعهد در قبال تمام سهامداران را نشان می‌دهد، بررسی می‌شود. این موضوع نیز مدنظر است که آیا گزارشگری مالی می‌تواند در کاهش هزینه‌های نمایندگی و کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی بین افراد درون و برون سازمانی مؤثر باشد و روش‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت را تحت تأثیر قرار دهد.

محافظه‌کاری در حسابداری می‌تواند مزایایی چون بهبود نظارت کاراتر بر مدیریت را برای ذی‌نفعان (گارسیا لارا و همکاران، ۲۰۰۹)^۳، بهبود کارایی سرمایه‌گذاری (گارسیا لارا و همکاران، ۲۰۱۶)،^۴ کاهش سوءاستفاده از وجوه نقد (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۲)^۵ و کاهش پاداش بیش از حد مدیریت (واتس، ۲۰۰۳)^۶ به همراه داشته باشد. گزارشگری محافظه‌کارانه می‌تواند اطلاعات مفیدتری را برای تأمین‌کنندگان سرمایه به همراه داشته باشد و به‌عنوان مکانیزمی در نظر گرفته شود که انگیزه‌های تأمین‌کنندگان سرمایه را با انگیزه‌های مدیریت همسو سازد (راچ و تیلور، ۲۰۱۵).^۷ تعهد مدیران به ایفای محافظه‌کاری حسابداری به معنای شناسایی به‌موقع زیان‌ها است که این موضوع به‌طور مستقیم با منافع تأمین‌کنندگان سرمایه در ارتباط است. (اتردجه و همکاران، ۲۰۱۶)^۸ مدعی هستند که چنین تعهدی به دلیل افزایش احتمال قصور ناشی از بدعهدی بدهکاران طبیعتاً برای مدیران، پرهزینه خواهد بود.

نظریه‌های مختلفی مانند تئوری‌های اخلاقی، سیاسی یا تئوری یکپارچگی اطلاعات در پشتیبانی از در نظر گرفتن حداکثرسازی منافع تمام ذی‌نفعان بالقوه است اما در ارتباط با افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی، دو تئوری مهم ذی‌نفعان و سهامداران وجود دارد (بهانداری و جاواخادزه، ۲۰۱۷).^۹ این تئوری‌ها در تصمیم‌گیری‌های تجاری حامی منافع سهامداران مختلف هستند تا هدف حداکثرسازی ثروت سهامداران، از طریق انجام فعالیت‌های خیرخواهانه منحرف نشود (جنسن، ۲۰۱۰).^{۱۰} (آناگنوستاپولو و همکاران، ۲۰۲۴)^{۱۱} ادعا می‌کنند که شرکت‌هایی که متعهد به گزارشگری محافظه‌کارانه هستند به همان نسبت متعهد به مشارکت در فعالیت‌های خیرخواهانه خواهند بود. از این‌رو از دیدگاه پاسخگویی استدلال می‌کنند رابطه مستقیمی بین محافظه‌کاری در روش‌های گزارشگری مالی و سوق به مسئولیت‌پذیری اجتماعی برقرار می‌باشد. از سوی دیگر، تئوری سهامداران این دیدگاه را نمی‌پذیرد و معتقد است مدیران با داشتن وظیفه امانتداری باید در راستای منافع سهامداران گام بردارند و ثروت آن‌ها را حداکثر کنند (بهانداری و جاواخادزه، ۲۰۱۷). بر اساس این تئوری، سیاست‌های مربوط به مسئولیت‌پذیری اجتماعی به‌منزله فعالیتی سرمایه‌گذاری در نظر گرفته می‌شود و منبعی بالقوه برای تعارضات نمایندگی بین مدیران (دستیابی به اهداف شخصی و شغلی) و سهامداران (به‌حداکثر رساندن ارزش شرکت از طریق این سرمایه‌گذاری) محسوب می‌گردد (سان و لیو، ۲۰۱۱).^{۱۱} بنابراین انتظار می‌رود مدیرانی که منفعت‌طلبی بیشتری دارند برای کسب شهرت بیشتر، به‌جای محافظه‌کاری حسابداری بیشتر به هزینه مالکان، تمایل به

¹ Corporate Social Responsibility (CSR)

² Gao & Zhang

³ García Lara

⁴ Louis

⁵ Watts

⁶ Ruch & Taylor

⁷ Ettredge

⁸ Bhandari & Javakhadze

⁹ Jensen

¹⁰ Anagnostopoulou

¹¹ Sun & Liu

فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی داشته باشند (بارنئا و رابین، ۲۰۱۰)^۱. با این استدلال این سؤال به‌وجود می‌آید که آیا روش‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌تواند شهرت مدیران را بیمه کند و مهر تأییدی بر ادامه فعالیت‌های مدیران باشد، حتی اگر به تأمین‌کنندگان سرمایه، خسارت‌هایی وارد شود. همچنین بررسی می‌شود که آیا عدم‌اطمینان اقتصاد کلان می‌تواند رابطه بین محافظه‌کاری حسابداری و ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی را تحت تأثیر قرار دهد. شایان ذکر است که این موضوع که ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌تواند شرکت‌ها را در راستای تعهد آن‌ها نسبت به محافظه‌کاری حسابداری در شرایط مطلوب و نامطلوب اقتصاد کلان هدایت کند تاکنون بررسی نشده است بنابراین این مطالعه تلاش می‌کند تا این خلأ کاسته شود و به توسعه ادبیات نظری در این حوزه کمک کند.

مبانی نظری

محافظه‌کاری حسابداری: مزایا و محدودیت‌ها

(رحمانی و صدیقی، ۲۰۱۳) معیارهای عملیاتی محافظه‌کاری را به دو طبقه کلی دسته‌بندی کردند: (الف) محافظه‌کاری شرطی که در تعریف عملیاتی (باسو، ۱۹۹۷)^۲ وجود دارد و وابسته به اخبار است. در این نوع محافظه‌کاری معیار عدم‌تقارن زمانی سود و معیار عدم‌تقارن ارقام تعهدی به جریان‌های نقدی مطرح می‌شود. باسو معتقد است عدم‌تقارن زمانی بیشتر، بیانگر محافظه‌کاری بالاتر است. باسو بر این موضوع تمرکز می‌کند که محافظه‌کاری از شناخت سریع‌تر اخبار بد نسبت به اخبار خوب ناشی می‌شود. این نوع اخبار می‌تواند به سرعت عملکرد شرکت را تحت تأثیر قرار دهد. بنابراین محافظه‌کاری شرطی، بیشتر بر صورت سود و زیان تأکید دارد. مهم‌ترین ایرادی که می‌توان به مدل باسو وارد کرد اثر تجمعی^۳ است یعنی تأثیر سودها و زیان‌های اقتصادی به شکل انباشته نشان داده می‌شوند. اثر تجمعی باعث همپوشانی سود و زیان‌های یک دوره می‌گردد و موجب می‌شود تا از بعضی شواهد محافظه‌کاری چشم‌پوشی شود. (ب) محافظه‌کاری غیرشرطی که در تعریف عملیاتی (فلتهام و اوهلسون، ۱۹۹۵)^۴ وجود دارد مستقل از اخبار خوب و بد است. در محافظه‌کاری غیرشرطی معیارهایی چون نسبت ارقام تعهدی منفی، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری و معیار ذخایر پنهان قرار دارد. در واقع، علت وجود تفاوت پایدار بین ارزش بازار و ارزش دفتری، پیروی مدیران از اصل محافظه‌کاری در ارزیابی خالص دارایی‌ها است (ستایش و جمالیان، ۲۰۱۰). بنابراین در این‌گونه محافظه‌کاری، قسمت ثابت یعنی سوگیری در حسابداری، ناشی از اعمال احتیاط در شناخت و اندازه‌گیری اولیه ارقام است اما بخش متغیر یعنی تأخیر در حسابداری، متأثر از اعمال احتیاط در دوره پس از شناخت اولیه ارقام دارایی‌ها و بدهی‌ها می‌باشد. شناسایی بلادرنگ هزینه‌های تحقیق و توسعه، منظور کردن مخارج تبلیغات به‌عنوان هزینه و نه دارایی، به‌کارگیری نرخ استهلاک تسریعی و استفاده از حسابداری بهای تمام‌شده تاریخی برای پروژه‌هایی با ارزش فعلی جریان‌های نقدی مثبت، نمونه‌هایی از این نوع محافظه‌کاری محسوب می‌شوند (صالحی، ۲۰۱۷).

از منظر تئوری و تجربی، محافظه‌کاری حسابداری حالتی از گزارش‌گری مالی محسوب می‌شود که موجبات کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی بین افراد درون و برون سازمانی را فراهم می‌کند و هزینه‌های نمایندگی را نیز کاهش می‌دهد و به این ترتیب باعث نظارت کارآمدتر بر مدیریت توسط فراهم‌کنندگان سرمایه می‌شود (راچ و تیلور، ۲۰۱۵). از مزایای دیگر محافظه‌کاری، کارایی بدهی است که می‌تواند به بهبود دسترسی به تأمین مالی از طریق بدهی و حفظ ارزش شرکت

¹ Barnea & Rubin

² Basu

³ Aggregation effect

⁴ Feltham & Ohlson

کمک کند و ریسک ورشکستگی را کاهش دهد (بیدل و هیلاری، ۲۰۰۶)^۱. بنابراین با این تفکر که محافظه‌کاری حسابداری قادر است به بهبود کیفیت اطلاعات شرکت کمک کند، انتظار می‌رود که سود گزارش‌شده بر اساس رعایت محافظه‌کاری حسابداری بتواند همسویی بیشتری را در انگیزه‌های سهامداران با مدیران ایجاد کند (راج و تیلور، ۲۰۱۵). با تمام مزایایی که برای محافظه‌کاری حسابداری بیان شد (ژانگ، ۲۰۰۸) مهم‌ترین ایراد محافظه‌کاری حسابداری را پُر هزینه‌بودن آن برای مدیریت شرکت می‌داند زیرا شرکت‌های محافظه‌کارتر، بیشتر مستعد نقض عهده در پرداخت بدهی‌های خود هستند که این موضوع ذاتاً فرایندی پُر هزینه است و با شناسایی به‌موقع و سریع‌تر زبان‌ها این خبر بد را منتشر می‌کنند و بدین شکل نقض عهده را الزام‌آورتر می‌سازند (بال و شیواکومار، ۲۰۰۵)^۲. هزینه دیگری که محافظه‌کاری حسابداری بر مدیریت تحمیل می‌کند این است که به‌کارگیری آن موجب کاهش درآمد و نیز ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام می‌شود. (اتردجه و همکاران، ۲۰۱۶) استدلال می‌کنند زمانی که پاداش و مزایای عملکردی مدیران وابسته به انتخاب روش‌ها و رویه‌های حسابداری نباشد، مدیران انگیزه بیشتری در به‌کارگیری حسابداری محافظه‌کارانه دارند. (لین و همکاران، ۲۰۱۸)^۳ در پژوهش خود به بررسی رابطه ارزش نقدی و محافظه‌کاری حسابداری پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که محافظه‌کاری حسابداری، ارزش دارایی‌های نقدی را افزایش می‌دهد. به طور کلی، گزارش‌گری مالی محافظه‌کارانه، سازگار با پیشبرد منافع مالی ذی‌نفعان شرکت است زیرا با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی افراد درون و برون سازمانی به همسویی منافع مدیریت و تأمین‌کنندگان سرمایه کمک می‌کند و مشکل نمایندگی را کاهش و کارایی سرمایه‌گذاری را بهبود می‌بخشد.

مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری

(ال-شاعر، ۲۰۲۰)^۴ بر این باورند که شرکت‌ها ذاتاً به نقش نهادی خود متعهد هستند و جهت‌گیری آن‌ها به‌سوی مسئولیت‌پذیری اجتماعی دلالت بر متعهدبودن مدیریت به شفافیت مالی و افزایش مسئولیت‌پذیری نسبت به سهامداران دارد. همچنین نظریه‌های اخلاقی، سیاسی، یکپارچگی اطلاعات و سودمندی در مورد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیان می‌کنند که مدیرانی که به سمت مسئولیت‌پذیری اجتماعی گام برمی‌دارند انگیزه‌ای را برای بیان صداقت، قابل‌اعتمادبودن، اخلاقی‌بودن و رعایت سطح بالای استانداردهای رفتاری در فرایندهای تجاری از خود نشان می‌دهند (کیم و همکاران، ۲۰۱۲)^۵.

(گارانینا و کیم، ۲۰۲۳)^۶ به بررسی «رابطه بین افشای مسئولیت اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری: نقش مالکیت دولتی» با به‌کارگیری نمونه‌ای از ۲۲۳ شرکت روسی پذیرفته‌شده در بورس برای دوره ۲۰۱۷-۲۰۱۲ پرداختند. نتایج نشان می‌دهد شرکت‌هایی با افشای بیشتر مسئولیت اجتماعی، تمایل دارند رویه‌های گزارش‌گری مالی محافظه‌کارانه‌تری داشته باشند و مالکیت دولتی فدرال به‌تنهایی یا در ترکیب با سطوح مالکیت دولتی منطقه‌ای یا شهرداری تأثیر منفی معناداری بر روابط محافظه‌کاری حسابداری و افشای مسئولیت اجتماعی دارد.

(بکچتی و همکاران، ۲۰۱۲)^۷ معتقدند جهت‌گیری شرکت‌ها به مسئولیت‌پذیری اجتماعی موجب کاهش هزینه معامله و نیز مشکلات نمایندگی می‌شود از این‌رو ریسک سقوط قیمت تقلیل می‌یابد. به این شکل جهت‌گیری شرکت به‌سوی مسئولیت‌پذیری اجتماعی از مسیر گزارش‌گری محافظه‌کارانه تعارض منافع مدیران با سهامداران را حداقل

¹ Biddle & Hilary

² Ball & Shivakumar

³ Lin

⁴ Al-Shaer

⁵ Kim

⁶ Garanina & Kim

⁷ Becchetti

می‌کند. از این‌رو انتظار می‌رود شرکت‌ها با داشتن محافظه‌کاری بیشتر در حسابداری، ایفای مسئولیت‌پذیری اخلاقی بیشتری نسبت به ذی‌نفعان داشته باشند، بنابراین:

– **فرضیه ۱:** بین محافظه‌کاری حسابداری و ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی، رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

نقش عدم‌اطمینان اقتصاد کلان بر رابطه مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری

(شفیعی و همکاران، ۲۰۱۷) شرایط اقتصاد کلان و چرخه اقتصادی را بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بررسی کردند و (بالاکریشنان و همکاران، ۲۰۱۶)^۱ تأثیر محافظه‌کاری بر سرمایه‌گذاری در دوره‌های بحرانی مالی را مورد مطالعه قرار دادند. بنابراین این انتظار وجود دارد که محیط اقتصاد کلان که شرکت درون آن فعالیت می‌کند بتواند عاملی تعدیل‌کننده بر رابطه مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری باشد. شواهد نیز نشان می‌دهد در بحران جهانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ کاهش چشمگیری در سرمایه‌گذاری شرکت‌ها به‌وجود آمد از این منظر اهمیت محافظه‌کاری حسابداری دوچندان مطرح شد (بالاکریشنان و همکاران، ۲۰۱۶). با این استدلال دو دیدگاه پاسخگویی و منفعت شخصی، قابل بحث است. بر اساس دیدگاه پاسخگویی، انتظار می‌رود در شرایط مطلوب اقتصاد کلان، افزایش یا کاهش در فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی در راستای تعهد شرکت‌ها به ایفای محافظه‌کاری حسابداری باشد زیرا از این راه می‌توانند هزینه‌های معاملات را کاهش و تضاد منافع با ذی‌نفعان مالی و غیرمالی را در محیط‌های مختلف اقتصادی بکاهند. از سوی دیگر، بر اساس دیدگاه منفعت شخصی، انتظار بر این است شرکت‌هایی با محافظه‌کاری حسابداری بیشتر در شرایط اقتصادی نامطلوب، فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی را افزایش دهند و بالعکس. این موضوع می‌تواند به این دلیل باشد که مدیران تلاش می‌کنند برای پوشش آثار بد اقتصاد نامطلوب برای جذب سرمایه‌گذاری بیشتر، لباس فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی را بر تن کنند یا این را نشان دهند که تعهدشان به تأمین نیازهای تأمین‌کنندگان سرمایه، بیشتر از سایر ذینفعان است. از این‌رو:

– **فرضیه ۲:** عدم‌اطمینان اقتصاد کلان بر رابطه محافظه‌کاری حسابداری و ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

روش پژوهش

این پژوهش با توجه به اینکه به تحلیل رابطه همبستگی بین داده‌های مستخرج از صورت‌های مالی شرکت‌های بورسی می‌پردازد از نوع همبستگی است. انجام این مطالعه در چارچوب استدلال قیاسی-استقرایی خواهد بود. از سوی دیگر پژوهش حاضر از نوع پس‌رویدادی است یعنی بر مبنای تجزیه و تحلیل اطلاعات گذشته انجام می‌شود. بر مبنای هدف نیز این پژوهش، کاربردی محسوب می‌شود زیرا نتایج پژوهش به‌منظور بهبود رفتارها، روش‌ها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد‌استفاده در شرکت‌ها کاربرد دارد. جامعه آماری پژوهش شامل تمام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران برای سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۹ است. برای انتخاب نمونه از روش غربالگری استفاده گردید به این صورت که شرکت‌هایی که حائز هریک از معیارهای زیر نبوده‌اند از جامعه کنار گذاشته شده‌اند:

- در طول دوره پژوهش تغییر دوره مالی داشتند یا دوره مالی آن‌ها منتهی به پایان سال شمسی نباشد.
- نهادهای مالی و سرمایه‌گذاری مانند بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و مانند آن.
- شرکت‌هایی که طی دوره پژوهش از بورس خارج بودند یا اطلاعات آن‌ها در دسترس نبود.

در نهایت ۱۱۷ شرکت انتخاب گردید. همچنین داده‌های متغیر عدم‌اطمینان اقتصاد کلان از سایت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران استخراج شد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش مدل‌های (۱) و (۲) مورد استفاده قرار گرفت:

¹ Balakrishnan

$$\begin{aligned}
 CSR_{i,t} = & \alpha + \alpha_1 CON_{i,t} + \alpha_2 ROA_{i,t} + \alpha_3 SIZE_{i,t} + \alpha_4 LEV_{i,t} \\
 & + \alpha_5 SalesGrowth_{i,t} + \alpha_6 Accruals_{i,t} + \alpha_7 Asize_{i,t} + \alpha_8 Age_{i,t} \\
 & + \alpha_9 BODSIZE_{i,t} + \alpha_{10} DUALITY_{i,t} + \alpha_{11} OUTBOD_{i,t} \\
 & + \alpha_{12} INST_{i,t} + \varepsilon_{i,t}
 \end{aligned} \quad (1)$$

$$\begin{aligned}
 CSR_{i,t} = & \alpha + \alpha_1 CON_{i,t} + \alpha_2 UE_{i,t} + \alpha_3 (CON_{i,t} * UE_{i,t}) + \alpha_4 ROA_{i,t} + \alpha_5 SIZE_{i,t} \\
 & + \alpha_6 LEV_{i,t} + \alpha_7 SalesGrowth_{i,t} + \alpha_8 Accruals_{i,t} + \alpha_9 Asize_{i,t} \\
 & + \alpha_{10} Age_{i,t} + \alpha_{11} BODSIZE_{i,t} + \alpha_{12} DUALITY_{i,t} \\
 & + \alpha_{13} OUTBOD_{i,t} + \alpha_{14} INST_{i,t} + \varepsilon_{i,t}
 \end{aligned} \quad (2)$$

ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی (CSR): برای سنجش متغیر ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی از چهار بُعد اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اجتماعی - محیطی بر اساس روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی (PCA) بهره گرفته شد. به این شکل بر این چهار بُعد به صورت یک متغیر اصلی بیان می‌شود. بدین منظور بر اساس مفاهیم ریاضی، یک تبدیل خطی متعامد شکل می‌گیرد که داده‌ها را وارد دستگاه مختصات جدید می‌کند به طوری که بزرگ‌ترین واریانس داده بر روی اولین محور، رتبه دوم بزرگ‌ترین واریانس بر روی دومین محور مختصات قرار می‌گیرد و الی آخر. بدین شکل تحلیل مؤلفه‌ها، موجب کاهش ابعاد می‌شود و فقط مؤلفه‌هایی از مجموعه داده‌ها که بیشترین تأثیر را در واریانس دارند حفظ می‌شوند. مزیت اساسی روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی در کاهش تعداد متغیرها و یافتن ساختار ارتباطی بین آن‌ها و نیز از بین بردن همخطی ناشی از وجود تعداد زیاد متغیرهای مؤثر در مدل می‌باشد. ابعاد متغیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نحوه سنجش هر یک از آن‌ها به شرح زیر است:

- **الف) بُعد اقتصادی:** این بُعد مرتبط به مواردی است که شرکت باید برای حداکثرسازی سود انجام دهد و در آن، جنبه‌های مالی و عملکردی مورد توجه است. در این پژوهش از پنج متغیر برای ارزیابی این بُعد استفاده شده است:
- ۱) **کیوتوبین (Q-Tobin):** از منظر سرمایه‌گذاران این متغیر معیار ثروت با گرایش ارزش محسوب می‌شود و از رابطه مجموع ارزش بازار سهام شرکت با ارزش دفتری بدهی‌ها تقسیم بر مجموع دارایی‌ها به دست می‌آید.
 - ۲) **جریان‌های نقدی آزاد (FCF):** برای سنجش این متغیر از مدل (لن و پولسن، ۱۹۸۹)^۱ استفاده شده است.

$$FCF_{it} = (ICN_{it} - TAX_{it} - INTEP_{it} - CSDIV_{it}) / AT_{it}$$

در رابطه بالا، INC وجه نقد حاصل از عملیات، TAX مالیات بر درآمد پرداختنی، INTEP هزینه بهره پرداختنی، CSDIV سود پرداختی به سهامداران عادی و AT مجموع دارایی‌ها است.

- ۳) **ارزش افزوده اقتصادی (EVA):** بازده باقیمانده‌ای است که از کسر هزینه سرمایه از سود خالص عملیاتی بعد از مالیات محاسبه می‌شود.

$$EVA = NOPAT - (WACC \times Capital)$$

NOPAT سود خالص عملیاتی پس از کسر مالیات، WACC میانگین موزون هزینه سرمایه که از حاصل تقسیم هزینه هر جزء از اقلام تأمین مالی به نسبت وزنش بر مجموع هزینه تأمین مالی محاسبه می‌شود و Capital سرمایه به کار گرفته شده است.

¹ Lehn & Poulsen

۴) **چرخه نقدینگی (CCC):** این شاخص، بیانگر سیاست و اهداف مدیریت سرمایه در گردش در شرکت است.

$$CCC = Inv + AR - AP$$

Inv از حاصل ضرب عدد ۳۶۵ در حاصل تقسیم میانگین موجودی کالا با بهای تمام شده کالای فروش رفته محاسبه می شود، AR از حاصل ضرب عدد ۳۶۵ در حاصل تقسیم میانگین حساب های دریافتی با فروش خالص به دست می آید و AP از حاصل ضرب عدد ۳۶۵ در حاصل تقسیم حساب های پرداختی با خریدها مورد سنجش قرار می گیرد.

۵) **کارایی منابع مالی (FRE):** این شاخص بیانگر درصد تغییرات سود خالص به نسبت سال قبل تقسیم بر درصد تغییرات فروش به نسبت سال قبل است.

– **ب) بُعد قانونی:** این بُعد از طریق معیارهای زیر سنجش می شود:

۱) **کیفیت افشا (QD):** از امتیاز کیفیت افشای منتسب به هر شرکت که سازمان بورس اوراق بهادار منتشر می کند به دست می آید.

۲) **نسبت اعضای غیرموظف (IndB):** این نسبت از حاصل تقسیم تعداد اعضای غیرموظف به کل تعداد اعضای هیئت مدیره شرکت محاسبه می شود.

۳) **ثبات مدیر عامل (CEO Stability):** متغیر موهومی است به این صورت که اگر مدیر عامل طی دو سال گذشته تغییر نکرده باشد عدد ۱ و در غیر این صورت مقدار صفر به خود می گیرد.

۴) **نسبت سهامداران نهادی (INO):** درصد سهام در اختیار بانکها، بیمهها، شرکت های سرمایه گذاری، صندوق های بازنشستگی و سرمایه گذاری، هلدینگها، سازمانها و نهادها و شرکت های دولتی.

۵) **نسبت سهامداران عمده (MO):** درصد سهام افراد و سازمانهایی که بیش از ۵ درصد از مجموع سهام منتشر شده شرکت را در اختیار دارند.

– **ج) بُعد اخلاقی:** این بُعد شامل دو شاخص اظهار نظر حسابرِس و اقلام تعهدی اختیاری است که به صورت زیر محاسبه می شوند:

۱) **اظهار نظر حسابرِس (AU):** متغیر موهومی است به این ترتیب که اگر اظهار نظر حسابرِس از نوع مقبول باشد عدد ۱ و اگر مشروط باشد عدد ۰ خواهد بود. سایر انواع اظهار نظر از نمونه حذف شدند.

۲) **اقلام تعهدی اختیاری (DAC):** اقلام تعهدی اختیاری مواردی هستند که قابل اعمال نظر توسط مدیریت هستند. مدیر اخلاق مدار با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری، رفتار جانبدارانه که در بردارنده منافع شخصی باشد را از خود بروز نمی دهد. دلیل آن نیز مبتنی بر شاخه اخلاقی تئوری ذی نفعان است که باید منافع جمع بر منافع فرد مرجح باشد یعنی مدیر باید رفتار اخلاقی داشته باشد. (بهانداری و جاواخادزه، ۲۰۱۷) مدعی است شرکت هایی که اقلام تعهدی اختیاری با ارزش بازار آنها همبستگی دارد شرکت هایی هستند که مسئولیت اجتماعی را از منظر اخلاقی بیشتر رعایت می کنند. در این پژوهش برای محاسبه اقلام تعهدی اختیاری از مدل (کازنیک، ۱۹۹۹) استفاده شده است.

$$\frac{TA_{i,t}}{A_{i,t-1}} = \alpha_{0,i} \left(\frac{1}{A_{i,t-1}} \right) + \alpha_{1,i} \left(\frac{\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \alpha_{2,i} \left(\frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \alpha_{3,i} \left(\frac{\Delta CFO_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \epsilon_{i,t}$$

در رابطه بالا، TA مجموع دارایی ها دوره مورد بررسی، A مجموع دارایی های ابتدای دوره، ΔREV تغییر در درآمدها نسبت به سال قبل، ΔREC تغییر در حساب های دریافتی، PPE ناخالص دارایی های ثابت و ΔCFO تغییر در جریان وجه نقد عملیاتی نسبت به سال قبل است. اگر ضریب همبستگی بین انحراف معیار سه ساله اقلام تعهدی مدل کازنیک

و ارزش بازار بالاتر از مقدار میانه ضریب همبستگی بین انحراف معیار اقلام تعهدی و ارزش بازار تمامی مشاهدات باشد و انحراف معیار اقلام تعهدی از میانه انحراف معیار اقلام تعهدی اختیاری تمامی مشاهدات کمتر باشد برای متغیر موهومی اقلام تعهدی عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ لحاظ می‌شود. به‌طور کلی هر چقدر انحراف معیار اقلام تعهدی اختیاری، کمتر و ضریب همبستگی بین اقلام تعهدی اختیاری و ارزش بازار، افزایش یابد از دیدگاه اخلاقی مدیریت بهتر توانسته ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی کند.

– (د) بُعد اجتماعی - محیطی: این بخش شامل معیارهای افشای اطلاعات زیست محیطی و دریات گواهینامه ایزو ۱۴۰۰۱ است.

(۱) افشای اطلاعات زیست محیطی (EnvirDisc): این متغیر از طریق تحلیل محتوا به شکل متغیر موهومی در نظر گرفته می‌شود؛ به این ترتیب که اگر در گزارش‌های سالانه هیئت مدیره، افشای اطلاعات زیست محیطی مانند اقدامات صورت گرفته در ارتباط با رعایت قوانین و مقررات حاکم بر تأثیرات زیست محیطی به ویژه مرتبط با منابع آب و آلودگی هوا و انتشار آلاینده‌ها، گزارش چگونگی مصرف انرژی، اقدامات انجام شده در زمینه ایجاد یا توسعه فضای سبز، احداث یا بهبود کیفیت تصفیه‌خانه و نحوه خارج کردن پسماندها و سایر اقدامات مرتبط با حفظ محیط زیست، صورت گرفته باشد عدد ۱ و در غیر این صورت ۰ می‌باشد.

(۲) دریافت گواهینامه ایزو ۱۴۰۰۱ (ISO): متغیر موهومی است و این گونه نمره‌گذاری می‌شود که در صورتی که شرکت در دوره مورد بررسی گواهینامه ایزو ۱۴۰۰۱ دریافت کرده باشد عدد ۱ و در غیر این صورت مقدار ۰ اختصاص می‌یابد.

محافظه کاری شرطی (CON): آنچه در این نوع محافظه کاری مطرح است معیار عدم تقارن زمانی سود و معیار عدم تقارن اقلام تعهدی به جریان‌های نقدی می‌باشد. در این مطالعه برای اندازه‌گیری محافظه کاری شرطی از مدل (باسو، ۱۹۹۷) استفاده شده است.

$$\text{Earn}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{DR}_{it} + R_{it}(\mu_1 + \mu_2 \text{SIZE}_{it} + \mu_3 \text{MB}_{it} + \mu_4 \text{LEV}_{it}) + \beta_3 R_{it} * \text{DR}_{it}(\gamma_1 + \gamma_2 \text{SIZE}_{it} + \gamma_3 \text{MB}_{it} + \gamma_4 \text{LEV}_{it}) + \varepsilon_{it}$$

در رابطه بالا، Earn لگاریتم طبیعی نسبت سود هر سهم به ارزش بازار هر سهم در سال قبل، R بازده سالانه سهام، DR متغیر موهومی است به این شکل که اگر بازده سالانه، منفی باشد عدد ۱ و در غیر این صورت صفر خواهد بود، SIZE اندازه شرکت است و از لگاریتم مجموع دارایی‌ها به دست می‌آید، MB نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری، LEV اهرم مالی شرکت که از نسبت مجموع بدهی‌ها به مجموع دارایی به دست می‌آید. در مرحله بعد، پس از تخمین رگرسیون بالا، باید ضرایب به دست آمده در رابطه زیر جایگزین می‌شود تا نمره محافظه کاری هر شرکت به دست آید.

$$C_Score_{it} = \gamma_1 + \gamma_2 \text{SIZE}_{it} + \gamma_3 \text{MB}_{it} + \gamma_4 \text{LEV}_{it}$$

در رابطه بالا، C_Score میزان محافظه کاری حسابداری است.

عدم اطمینان اقتصاد کلان (EUC): در این پژوهش برای اندازه‌گیری متغیر عدم اطمینان اقتصاد کلان از معیار خروجی گارچ نرخ تورم استفاده می‌شود. این معیار می‌تواند یک پروکسی از تغییرات غیرقابل پیش‌بینی اقتصاد کلان را ایجاد کند. فرایند این پروکسی به شکل زیر است.

$$\Delta EUC_t = \omega + \eta \Delta EUC_{t-1} + \varepsilon_t$$

$$\sigma_t^2 = \alpha + \beta \varepsilon_{t-1}^2$$

در رابطه بالا، ω و α مقدار ثابت، η ضریب اتورگرسیو برآورد واریانس شرطی $\hat{\sigma}_t^2$ یک دوره جلوتر واریانس پیش بینی برای اطلاعات قبل، $\epsilon \mid \Delta EUC_{t-1} \sim N(0, \sigma_{\epsilon}^2)$ ، نوآوری در تورم است. این مدل با استفاده از روش واریانس ناهمسانی شرطی اتورگرسیو تعمیم یافته (گارچ) برای تغییرات تورم انجام می شود.

سایر متغیرهای پژوهش

- نرخ رشد فروش (SalesGrowth): تغییرات فروش نسبت به سال قبل
- اقلام تعهدی (Accruals): نسبت اقلام تعهدی به مجموع دارایی ها
- اندازه حسابرس (ASize): متغیر موهومی است به این صورت که اگر حسابرسی شرکت توسط سازمان حسابرسی انجام شده باشد عدد ۱ و در غیر این صورت مقدار صفر تعلق می گیرد.
- بازده دارایی ها (ROA): نسبت سود خالص به متوسط مجموع دارایی ها
- عمر شرکت (Age): لگاریتم تعداد سال های حضور شرکت در بورس اوراق بهادار تهران
- اندازه هیئت مدیره (BODSIZE): لگاریتم تعداد اعضای هیئت مدیره شرکت
- استقلال هیئت مدیره (OUTBOD): نسبت اعضای غیرموظف به کل اعضای هیئت مدیره شرکت
- درصد سهامداران نهادی (INST): میزان سهام در دست سهامداران نهادی به کل سهام منتشر شده
- دوگانگی مسئولیت مدیرعامل (Duality): متغیر موهومی است به شکلی که اگر مدیرعامل، رئیس یا نایب رئیس هیئت مدیره باشد عدد ۰ و در غیر این صورت عدد یک می پذیرد.

تجزیه و تحلیل داده ها

همان طور که در بخش روش شناسی بیان شد در این پژوهش از نرخ تورم به عنوان متغیر تأثیرگذار در محاسبه عدم اطمینان اقتصاد کلان استفاده شده است. در روش گارچ، مانا بودن سری زمانی بسیار اهمیت دارد. برای بررسی مانایی از آزمون دیکی- فولر بهره گرفته شد. نتایج این آزمون در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. نتایج آزمون مانایی نرخ تورم.

Sig.	آماره t		
	سطح ۱٪	سطح ۵٪	سطح ۱۰٪
آزمون دیکی- فولر	۰/۰۰۱۶	-۳/۷۶۹	-۲/۶۴۲

با انجام آزمون ضریب لاگرانژ از وجود اثر آرچ بر سری زمانی اطمینان حاصل می شود. فرضیه صفر این آزمون بیانگر نبود اثر آرچ در داده ها است. جدول ۲ نتایج آزمون ضریب لاگرانژ را به منظور شناسایی تأثیرات آرچ نشان می دهد.

جدول ۲. نتایج آزمون ضریب لاگرانژ برای شناسایی تأثیرات آرچ.

آماره F	احتمال F (۱ و ۱۹)	Obs*R-squared	احتمال Chi-Square
۱۰/۱۲۴۱۲	۰/۰۰۰۰	۱۴/۱۲۶۵۴	۰/۰۰۰۰

با توجه به اینکه سطح احتمال آماره F و R-squared کمتر از ۵ درصد است می توان استنباط کرد فرضیه صفر مبنی بر نبود اثر آرچ، رد و در مقابل فرضیه مقابل، تأیید می شود.

پس از اثبات پایایی متغیر نرخ تورم و اثبات وجود اثر آرج، اقدام به تخمین مدل گارچ از متغیر نرخ تورم می‌شود. نتایج معادله میانگین گارچ از مدل $AR(1)$ (که سطح معناداری زیر ۵ درصد دارد) و همچنین معادله واریانس گارچ بر اساس گارچ (۱،۱) به ترتیب در جداول ۳ و ۴ آمده است.

جدول ۳. معادله میانگین گارچ.

ضریب	انحراف معیار پسماند	آماره Z	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۲۰/۲۶۱۲۲	۵/۳۵۸۸	۳/۷۸۰۸
$AR(1)$	-۰/۷۲۵۳	-۰/۲۵۸۷	۲/۸۰۳۶
$AR(2)$	-۰/۲۱۱۸	-۰/۴۲۶۴	-۰/۴۹۶۸

جدول ۴. معادله واریانس گارچ.

ضریب	انحراف معیار پسماند	آماره Z	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۱۰۵/۳۱۶۰	۳۴/۰۰۵۱	۳/۰۹۷۰
$Resid(1)^2$	۰/۴۵۳۰	-۰/۱۹۰۱	۲/۳۸۳۲
GARCH(1)	-۱/۰۲۷۷	۰/۱۱۲۶	-۹/۱۲۴۲

نتایج جدول ۳ و ۴ تأییدکننده نوع گارچ (۱،۱) و معنادار بودن متغیرهای پسماند مدل و گارچ (۱) در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌باشد. در جدول (۵) آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۵. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش.

متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۰۴۰۸	۰/۰۰۶۸	۱/۴۷۷	۰/۱۶۶۳۶	۰/۲۱۹۱
محافظه‌کاری حسابداری	۰/۴۹۰۵	۰/۳۵۷۰	۰/۷۴۰۱	۰/۰۵۹۰	۰/۰۸۷۴
عدم اطمینان اقتصاد کلان	۰/۰۵۳۸	۰/۰۰۲۴	۰/۱۹۲۴	-۰/۰۶۷۵	۰/۱۱۱۱
بازده دارایی‌ها	۰/۱۰۶۳	۰/۰۷۵۹	۰/۸۳۴۳	-۰/۳۴۳۴	۰/۳۷۳۴
اهرم مالی	۰/۵۹۸۸	۰/۶۰۰۹	۱/۲۷۳۹	۰/۰۳۶۹	۰/۲۱۱۳
اندازه شرکت	۱۴/۳۸۰۵	۱۴/۳۱۳۷	۱۹/۹۱۹۲	۱۰/۵۳۲۹	۰/۴۶۹۹
نرخ رشد فروش	۰/۲۶۹۱	۰/۲۰۰۰	۲/۸۹۰۰	-۰/۸۳۰۰	۰/۴۷۹۷
اقدام تعهدی	۰/۱۸۴۳	۰/۱۴۲۷	۰/۸۵۱۰	۰/۰۰۰۵	۰/۱۶۰۷
عمر شرکت	۳/۱۰۶۶	۳/۰۹۰۰	۳/۹۷۰۰	۲/۲۰۰۰	۰/۳۵۲۱
اندازه هیئت مدیره	۴/۶۱۵۱	۴/۶۰۹۴	۷	۳	۰/۰۵۳۸
درصد سهامداران نهادی	۰/۶۶۷۰	۰/۷۳۰۰	۰/۹۸۰۰	۰/۰۶۰۰	۰/۲۳۱۶
استقلال هیئت مدیره	۰/۶۶۸۸	۰/۶۶۱۸	۱/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۲۱۵۵
فراوانی متغیرهای موهومی	درصد فراوانی مقدار +	درصد فراوانی مقدار ۰			
اندازه حسابرسان	۰/۶۹	۰/۳۱			
دوگانگی مسئولیت مدیرعامل	۰/۷۸	۰/۲۲			
ثبات مدیرعامل	۰/۲۸	۰/۷۲			

میانگین متغیر ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیان می‌کند که به‌طور متوسط ۴ درصد از شرکت‌های نمونه ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی از منظر اقتصادی، قانونی، اخلاقی و اجتماعی- محیطی را به‌طور کامل رعایت کرده‌اند. میانگین متغیر محافظه‌کاری حسابداری نشان می‌دهد به‌طور متوسط ۴۹ درصد از مدیران شرکت‌های نمونه، روش‌های محافظه‌کاری در حسابداری را در دستور کار خود قرار داده‌اند. متغیر بازده دارایی‌ها دارای میانگین ۰/۱۰۶ می‌باشد که نشان می‌دهد حدود ۱۱ درصد از ارزش دفتری کل دارایی‌ها در شرکت‌های موردبررسی به سود تبدیل شده است. آمار توصیفی اهرم مالی نشان می‌دهد به‌طور متوسط ۶۰ درصد از دارایی‌های شرکت‌های تحت‌بررسی از محل بدهی تحصیل شده‌اند. میانگین نرخ رشد فروش به این معنا است که به‌طور میانگین شرکت‌های نمونه در دوره موردبررسی از نظر فروش ۲۷ درصد نسبت به سال قبل رشد کرده‌اند.

برای بررسی آزمون توزیع متغیرها (نرمال بودن توزیع متغیر وابسته) از آماره جارکو- برا استفاده گردید. نتایج این آزمون به صورت جدول ۶ است:

جدول ۶. توزیع متغیر وابسته.

متغیر	آماره جارکو-برا	معناداری
ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۷/۱۵۰۰۲۹	۰/۰۵۶۸۱۸

با توجه به اینکه معناداری آماره جارکو- برا بیشتر از ۵ درصد است می‌توان نتیجه گرفت که توزیع متغیر ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی نرمال می‌باشد.

در جدول ۷ نتایج آزمون همبستگی دوه‌دو بین متغیرهای توضیحی پژوهش آمده است. مطالعه همبستگی ابزاری آماري به‌منظور بررسی درجه‌ای است که یک متغیر با متغیر دیگر از نظر خطی، مرتبط است. (بالتاجی، ۲۰۲۱)^۱ مدعی است اگر در مدل رگرسیون، همبستگی بین متغیرهای توضیحی زیاد باشد (بیشتر از ۰/۷) احتمال مخدوش شدن نتایج وجود دارد. شایان ذکر است که عدد بالایی، میزان همبستگی و عدد پایینی، مقدار احتمال معناداری می‌باشد.

جدول ۷. ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون.

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
محافظه‌کاری حسابداری	۱										
عدم اطمینان اقتصادکلان	۰/۰۶۷۹	۱									
اهرم مالی	۰/۰۵۹۳-۰/۲۰۲۰	۰/۱۰۶۰	۱								
اندازه شرکت	۰/۰۷۱۶۵	۰/۰۷۱۸	۰/۰۰۰۹	۱							
نرخ رشد فروش	۰/۲۱۸۵	۰/۰۹۴۶	۰/۰۹۰۵	۰/۰۵۹۶	۱						
اقلام تعهدی	۰/۰۶۵۰	۰/۰۷۷۱	۰/۰۱۵۹	۰/۰۱۷۲	۰/۰۰۷۹	۱					
	۰/۰۷۶۴	۰/۰۳۵۴	۰/۶۶۴۹	۰/۶۳۹۲	۰/۸۲۹۷	۰/۸۲۹۷	۱				

¹ Baltagi

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
اندازه حساسیت	۰/۱۲۷۰	۰/۰۲۰۵	۰/۱۲۰۵	۰/۲۳۰۶	۰/۰۳۶۲	-۰/۰۰۹۹	۱				
	۰/۰۰۰۵	۰/۵۷۶۷	۰/۰۰۱۰	۰/۰۰۰۰	۰/۳۲۳۸	۰/۷۸۷۵	-----				
عمر شرکت	۰/۱۰۰۴	۰/۰۷۹۳	-۰/۰۰۵۶	۰/۰۱۰۴	-۰/۰۳۸۶	-۰/۱۰۰۲	۱				
	۰/۰۰۶۱	۰/۰۳۰۳	۰/۸۷۷۹	۰/۷۷۶۵	۰/۲۹۲۲	۰/۰۰۶۲	-----	۰/۱۴۰۵			
اندازه هیئت مدیره	۰/۰۶۲۸	۰/۰۳۵۶	۰/۰۸۵۵	۰/۱۷۲۶	۰/۰۰۹۴	-۰/۰۴۳۶	۱				
	۰/۰۸۶۶	۰/۳۳۲۵	۰/۰۱۹۶	۰/۰۰۰۰	۰/۷۹۸۸	۰/۲۳۴۲	-----	۰/۰۳۳۵	۰/۰۳۴۲		
دوگانگی مدیرعامل	۰/۰۱۶۴	-۰/۰۷۲۶	۰/۰۴۳۶	-۰/۰۲۲۲	۰/۰۳۲۵	۰/۰۰۲۵	۱				
	۰/۶۵۵۷	۰/۰۴۷۷	۰/۲۳۴۴	۰/۵۴۴۸	۰/۳۷۵۴	۰/۹۴۵۰	-----	۰/۵۳۵۳	۰/۰۳۱۲	۰/۲۶۳۷	
استقلال هیئت مدیره	۰/۰۷۶۲	۰/۰۳۴۱	-۰/۲۰۰۶	-۰/۰۱۷۶	۰/۰۲۳۴	۰/۰۳۱۳	۱				
	۰/۰۳۷۰	۰/۳۵۲۰	۰/۰۰۰۰	۰/۶۳۱۵	۰/۵۲۲۹	۰/۳۹۳۳	-----	۰/۰۰۰۳	۰/۰۰۱۵	۰/۳۳۲۸	
درصد سهامدار نهادی	۰/۰۵۷۷	۰/۱۴۴۳	۰/۱۰۳۹	۰/۰۹۱۸	۰/۰۳۷۴	۰/۱۰۸۵	۱				
	۰/۱۱۵۷	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۴۵	۰/۰۱۲۲	۰/۳۰۷۴	۰/۰۰۳۰	-----	۰/۰۰۵۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	

همان‌طور که مشاهده می‌شود همبستگی بالایی بین متغیرهای توضیحی پژوهش وجود ندارد. برای بررسی وجود ناهمسانی واریانس مقادیر باقیمانده، از آزمون وایت بهره گرفته شد.

جدول ۸. نتایج آزمون ناهمسانی واریانس وایت.

مدل	شرح	مقدار آماره	ارزش احتمال	نتیجه
۱	LR	۲۳۹/۵۲۶۰	۰/۰۰۰	ناهمسانی واریانس
۲	LR	۲۹۲/۸۴۰۲	۰/۰۰۰	ناهمسانی واریانس

همان‌طور که مشاهده می‌شود با توجه به اینکه وجود ناهمسانی واریانس اثبات گردید باید از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته (EGLS) استفاده کرد. به‌منظور بررسی ترکیب‌پذیری و اثرپذیری داده‌ها از آزمون‌های اف-لیمر و هاسمن استفاده شد. نتایج این آزمون‌ها در جدول ۹ آمده است.

جدول ۹. نتایج آزمون‌های اف-لیمر و هاسمن.

مدل	آزمون	مقدار آماره	ارزش احتمال	نتیجه
۱	Cross-section F	۴/۳۸۲۷۹۶	۰/۰۰۰۰	داده‌های پانل
	Cross-section random	۱۱۸/۶۸۹۳۷۲	۰/۰۰۰۰	تأثیرات ثابت
۲	Cross-section F	۴/۶۴۳۰۷۴	۰/۰۰۰۰	داده‌های پانل
	Cross-section random	۷۷/۵۵۵۴۵۴	۰/۰۰۰۰	اثرات ثابت

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده هر دو مدل دارای تأثیرات ثابت هستند. نتایج آزمون رگرسیون به‌منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش در جدول ۱۰ نشان داده شده است.

جدول ۱۰. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش.

متغیرها	مدل (۱)		مدل (۲)	
	ضرایب	معناداری	ضرایب	معناداری
محافظه‌کاری حسابداری	۲/۰۰۳۱	۰/۰۰۰	۱/۵۰۷۶	۰/۰۰۰
عدم‌اطمینان اقتصاد کلان	-	-	-۲/۰۶۲۱	۰/۰۳۹
محافظه‌کاری حسابداری*عدم‌اطمینان اقتصاد کلان	-	-	-۲/۲۹۱۵	۰/۰۴۰۲
سودآوری	۰/۶۳۱۳	۰/۰۰۰	۰/۷۰۸۶	۰/۰۰۰
اهرم مالی	-۰/۰۰۲۴	۰/۹۵۴	-۰/۰۰۷۶	۰/۷۲۴۶
اندازه شرکت	۰/۰۱۹۸	۰/۰۲۰	۰/۰۲۸۲	۰/۰۰۹
نرخ رشد فروش	۰/۰۱۹۰	۰/۰۳۴	۰/۰۰۶۰	۰/۰۵۶
اقدام تعهدی	-۰/۰۷۷۷	۰/۰۰۰	-۰/۰۸۴۹	۰/۰۰۰
اندازه حساسرس	۰/۰۰۷۴	۰/۱۱۸	۰/۰۴۷۷	۰/۰۷۱
عمر شرکت	۰/۱۵۸۶	۰/۰۰۰	۰/۰۱۳۹	۰/۰۸۸
اندازه هیئت مدیره	-۰/۰۶۹۰	۰/۱۰۷	۰/۰۳۷۶	۰/۶۳۳
دوگانگی مسئولیت مدیرعامل	-۰/۰۳۱۱	۰/۰۵۶	-۰/۰۳۹۳	۰/۰۰۰
استقلال هیئت مدیره	۰/۰۶۲۴	۰/۰۰۰	۰/۰۶۹۹	۰/۰۰۲
درصد سهامداران نهادی	۰/۳۰۹۵	۰/۰۰۰	۰/۳۵۳۶	۰/۰۰۰
عبارت ثابت	۱/۰۹۱۳	۰/۰۰۰	۰/۹۰۲۹	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	۰/۵۰۳۹		۰/۵۵۲۹	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۸۴۰		۰/۵۱۲۶	
آماره دوربین واتسون	۲/۰۶۶		۲/۰۷۴	
آماره-F	۴۵/۲۹۹۷		۶۰/۷۸۲۶	
معناداری	۰/۰۰۰		۰/۰۰۰	

آماره F هر دو مدل بزرگ‌تر از آماره بحرانی و نیز سطح معناداری آن‌ها کوچک‌تر از ۵ درصد است بنابراین می‌توان استنباط کرد که رابطه‌ای خطی میان متغیرهای وابسته و مستقل وجود دارد و رگرسیون از اعتبار آماری لازم برخوردار است. نتایج نشان داد که بین محافظه‌کاری حسابداری و ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی، رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر با افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی، سطح محافظه‌کاری حسابداری افزایش می‌یابد. نتایج جدول ۱۰ نشان می‌دهد که فرضیه دوم پژوهش یعنی نقش تعدیلگری عدم‌اطمینان اقتصاد کلان بر رابطه محافظه‌کاری حسابداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأیید شد.

بحث و نتیجه‌گیری

ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی توسط شرکت‌ها نوعی پاسخ‌گویی به انتظارات جامعه است. بنابراین هرچند منابع محدودی در اختیار مدیران قرار دارد اما وظیفه دارند تا به مصالح عام جامعه نیز بیندیشند. مدیران باید به این موضوع توجه کنند که مسئولیت‌پذیری اجتماعی، نوعی سرمایه‌گذاری طولانی‌مدت به هدف کسب مزیت رقابتی پایدار و بلندمدت است از این‌رو مدیرانی که افق سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدتی دارند معمولاً این‌گونه هزینه‌ها را بر نمی‌تابند. از سوی دیگر، محافظه‌کاری، نوعی تأییدپذیری متفاوت در شناسایی درآمدها و هزینه‌ها است که به کم‌نمایی سود و دارایی‌ها و بیش‌نمایی هزینه‌ها و زیان‌ها منجر می‌شود. مهم‌ترین هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی

و محافظه‌کاری حسابداری با تبیین نقش تعدیل‌گری عدم‌اطمینان اقتصاد کلان است. نتایج آزمون فرضیه اول نشان داد با افزایش ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی، سطح محافظه‌کاری حسابداری نیز افزایش می‌یابد. می‌توان استنباط کرد مدیران با نیت بالابردن مسئولیت‌پذیری اجتماعی و احتمال وقوع هزینه‌های آتی در این ارتباط در گزارشگری مالی به‌ویژه در رابطه با سود، محافظه‌کارانه‌تر عمل می‌کنند؛ بدین شکل شرکتی که مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیشتری دارد از طریق محافظه‌کاری در حسابداری تلاش می‌کند هزینه‌های معاملاتی را کاهش و تعارضات با سهامداران را حداقل کند. از سوی دیگر، شرکت‌های بزرگ‌تر و دارای سهام رشدی با توجه به داشتن هزینه‌های سیاسی و نیاز به پاسخگویی به طیف وسیعی از ذی‌نفعان عموماً گزارشگری محافظه‌کارانه حسابداری بیشتری دارند. از این‌رو می‌توان نتیجه گرفت شرکت‌های بزرگ‌تر و دارای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نیز تعهد بالاتر دارای گزارشگری مالی محافظه‌کارانه بیشتری باشند.

در فرضیه دوم، اثر تعدیلی عدم‌اطمینان اقتصاد کلان بر رابطه مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری مورد آزمون قرار گرفت. همان‌طور که بیان شد منظور از عدم‌اطمینان اقتصاد کلان، بی‌ثباتی است که در اثر تغییر سیاست‌های اقتصادی دولت به‌وجود می‌آید. اغلب برای سنجش این بی‌ثباتی، از ضریب پراکندگی شاخص‌های اقتصاد کلان مانند پراکندگی در تورم استفاده می‌شود. نتایج نشان داد عدم‌اطمینان اقتصاد کلان بر رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری، تأثیر منفی معنادار دارد. مهم‌ترین دلیل این موضوع را می‌توان در تلاش مدیران برای لاپوشانی آثار بد اقتصاد ناپایدار به‌منظور جذب حداکثری سرمایه‌گذاری دانست. بنابراین مدیران با پوشیدن لباسی از فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی سعی می‌کنند تا این‌گونه جلوه دهند که به تعهد خود در قبال تأمین نیازهای تأمین‌کنندگان سرمایه وفادار هستند.

با توجه به اینکه اعمال بیش‌ازحد رویه‌های محافظه‌کاری حسابداری می‌تواند قابلیت پیش‌بینی سود را کاهش دهد و سرمایه‌گذاران بالفعل را از مسیر اتخاذ تصمیم‌های اقتصادی صحیح منحرف کند پیشنهاد می‌شود سازمان بورس اوراق بهادار با تدوین قوانین و مقررات کنترلی، مانع از بهره‌برداری نادرست مدیران از این ویژگی گردد. همچنین با توجه به اینکه عدم‌اطمینان اقتصاد کلان می‌تواند رابطه ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محافظه‌کاری حسابداری را تضعیف کند به مدیران و صاحبان فکر شرکت‌های بورسی پیشنهاد می‌گردد تا همواره برای برون‌رفت از تأثیرات نامطلوب ناطمینانی اقتصاد کلان، برنامه و راهبرد عملیاتی داشته باشند تا بتوانند اهداف کلان شرکت را همسو با سیاست‌های کلان اقتصادی دولت پیش ببرند.

References

- Al-Shaer, H. (2020). Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the Environment*, 29(6), 2355-2373. <https://doi.org/10.1002/bse.2507>
- Anagnostopoulou, S. C., Tsalavoutas, I., & Tsoligkas, F. (2024). R&D Tax Credits and R&D Investment Efficiency. *University of Glasgow*, 1-48. <https://doi.org/10.2139/ssrn.5142346>
- Balakrishnan, K., Watts, R., & Zuo, L. (2016). The Effect of Accounting Conservatism on Corporate Investment during the Global Financial Crisis. *Journal of Business Finance & Accounting*, 43(5-6), 513-542. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12206>
- Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). Earnings quality in UK private firms: comparative loss recognition timeliness. *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), 83-128. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2004.04.001>
- Baltagi, B. H. (2021). *Econometric analysis of panel data* (6 ed.). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-53953-5>
- Barnea, A., & Rubin, A. (2010). Corporate Social Responsibility as a Conflict Between Shareholders. *Journal of Business Ethics*, 97(1), 71-86. <https://doi.org/10.1007/s10551-010-0496-z>

- Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 3-37. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(97\)00014-1](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(97)00014-1)
- Becchetti, L., Ciciretti, R., Hasan, I., & Kobeissi, N. (2012). Corporate social responsibility and shareholder's value. *Journal of Business Research*, 65(11), 1628-1635. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.10.022>
- Bhandari, A., & Javakhadze, D. (2017). Corporate social responsibility and capital allocation efficiency. *Journal of Corporate Finance*, 43, 354-377. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2017.01.012>
- Biddle, G. C., & Hilary, G. (2006). Accounting Quality and Firm-Level Capital Investment. *The Accounting Review*, 81(5), 963-982. <https://doi.org/10.2308/accr.2006.81.5.963>
- Ettredge, M. L., Huang, Y., & Zhang, W. (2016). Conservative Reporting and Securities Class Action Lawsuits. *Accounting Horizons*, 30(1), 93-118. <https://doi.org/10.2308/acch-51308>
- Feltham, G. A., & Ohlson, J. A. (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities. *Contemporary Accounting Research*, 11(2), 689-731. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.1995.tb00462.x>
- Gao, L., & Zhang, J. H. (2015). Firms' earnings smoothing, corporate social responsibility, and valuation. *Journal of Corporate Finance*, 32, 108-127. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2015.03.004>
- Garanina, T., & Kim, O. (2023). The relationship between CSR disclosure and accounting conservatism: The role of state ownership. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 50, 100522. <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2023.100522>
- García Lara, J. M., García Osma, B., & Penalva, F. (2016). Accounting conservatism and firm investment efficiency. *Journal of Accounting and Economics*, 61(1), 221-238. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2015.07.003>
- García Lara, J. M., Osma, B. G., & Penalva, F. (2009). The Economic Determinants of Conditional Conservatism. *Journal of Business Finance & Accounting*, 36(3-4), 336-372. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2008.02122.x>
- Jensen, M. C. (2010). Value Maximization, Stakeholder Theory, and the Corporate Objective Function. *Journal of Applied Corporate Finance*, 22(1), 32-42. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6622.2010.00259.x>
- Kaszniak, R. (1999). On the association between voluntary disclosure and earnings management. *Journal of accounting research*, 37(1), 57-81. <https://doi.org/10.2307/2491396>
- Kim, Y., Park, M. S., & Wier, B. (2012). Is Earnings Quality Associated with Corporate Social Responsibility? *The Accounting Review*, 87(3), 761-796. <https://doi.org/10.2308/accr-10209>
- Lehn, K., & Poulsen, A. (1989). Free Cash Flow and Stockholder Gains in Going Private Transactions. *The Journal of Finance*, 44(3), 771-787. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1989.tb04390.x>
- Lin, C-M., Chan, M-L., Chien, I. H., & Li, K-H. (2018). The relationship between cash value and accounting conservatism: The role of controlling shareholders. *International Review of Economics & Finance*, 55, 233-245. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2017.07.017>
- Louis, H., Sun, A. X., & Urcan, O. (2012). Value of Cash Holdings and Accounting Conservatism. *Contemporary Accounting Research*, 29(4), 1249-1271. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2011.01149.x>

- Rahmani, A., & Sedigi, A. (2013). Measuring Conservatism Based on the Basso Extended Model in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Financial Accounting Quarterly*, 5(18), 25-45. <https://civilica.com/doc/1438729/>
- Ruch, G. W., & Taylor, G. (2015). Accounting conservatism: A review of the literature. *Journal of Accounting Literature*, 34(1), 17-38. <https://doi.org/10.1016/j.acclit.2015.02.001>
- Salehi, A. K. (2017). Types of Conservatism and Relationship to Earnings' Quality and Stock Prices. *Journal of Iranian Accounting Review*, 4(13), 95-114. <https://doi.org/10.22055/jiar.2017.13249>
- Setayesh, M. H., & Jamalianpour, M. (2010). An Investigation about the Existence of Conservatism in Tehran Stock Exchange. *Journal of Accounting Advances*, 2(1), 85-119. <https://doi.org/10.22099/jaa.2010.3431>
- Shafiei, H., Khodamipour, A., & Dastgir, M. (2017). The Impact of Macroeconomic Indicators on Social Responsibility of Companies. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 10(1), 155-173. <https://doi.org/10.22631/isih.2017.229>
- Sun, J., & Liu, G. (2011). The effect of analyst coverage on accounting conservatism. *Managerial Finance*, 37(1), 5-20. <https://doi.org/10.1108/030743511111092111>
- Watts, R. L. (2003). Conservatism in Accounting Part I: Explanations and Implications. *Accounting Horizons*, 17(3), 207-221. <https://doi.org/10.2308/acch.2003.17.3.207>
- Zhang, J. (2008). The contracting benefits of accounting conservatism to lenders and borrowers. *Journal of Accounting and Economics*, 45(1), 27-54. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2007.06.002>